

Beslissing

Klachtnummer:	KC 23-024
Klachtdatum:	11 september 2023
Klager:	klager
Onderwerp:	klacht over beperking bewegingsvrijheid in en rond het gebouw waar klager verblijft
Verweerder:	psychiater en regiebehandelaar

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 11 september 2023 heeft ingediend. De klacht heeft betrekking op de beperking van zijn bewegingsvrijheid in en rond het gebouw op het terrein van de zorgaanbieder waar klager verblijft.

Bij brief van 30 oktober 2023 heeft de advocaat namens klager een nadere toelichting op de klacht gegeven. Verweerder heeft op 30 oktober 2023 een verweerschrift aan de klachtencommissie gezonden.

Op 31 oktober 2023 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Daarbij waren klager, zijn advocaat en verweerder aanwezig. Van de klachtencommissie waren aanwezig:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- mevrouw R. Gros, klinisch psycholoog niet praktiserend/psychotherapeut;

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is sinds 2 februari 2023 cliënt bij de zorgaanbieder. Op het moment van de klacht is klager opgenomen op basis van een voorwaardelijke invrijheidstelling (VI) met onder meer als voorwaarde een opname in een speciale afdeling. Klager valt daarmee onder artikel 9:1 tweede lid en onder a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Hij verblijft met instemming en is forensisch patiënt in de zin van artikel 1.1 van de Wet forensische zorg. Dat betekent dat de artikelen 8:14, 8:15, 9:2 en 9:9 van de Wvggz op hem van toepassing zijn.

Op het klachtformulier heeft klager aangegeven dat hij tot 10 juli 2023 ter observatie was opgenomen, dat hij sindsdien is opgenomen op een andere afdeling van de zorgaanbieder, maar dat hij al die tijd geen verlof heeft gehad.

De klachtencommissie overweegt dat verlof voor de categorie patiënten waar klager ook onder valt apart is geregeld in artikel 9:2 Wvggz. Op grond van dat artikel kan de geneesheer-directeur, als voldaan is aan de criteria voor het verlenen van verlof, de Minister van Veiligheid en Justitie (de minister voor rechtsbescherming) verzoeken om daartoe een beslissing te nemen. Over dit wetsartikel en/of de nakoming daarvan kan klager geen klacht indienen bij de klachtencommissie (artikel 9:2 is niet genoemd in artikel 10:3 van de Wvggz). Klager kan echter wel een klacht indienen over beperkingen in het recht op zijn bewegingsvrijheid in en rond het gebouw waar hij verblijft (artikel 9:9, tweede lid van de Wvggz). Tijdens de hoorzitting op 31 oktober 2023 is dit verschil uitgelegd en hebben klager en zijn advocaat aangegeven dat de klacht betrekking heeft op het niet verkrijgen van vrijheden om zich op het terrein te bewegen. Met andere woorden, de klacht ziet specifiek op de beperking van klagers recht op zijn bewegingsvrijheid in en rond het gebouw waar hij verblijft. De klachtencommissie kan deze klacht beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (Klachtenreglement).

Toelichting van klager

Klager en zijn advocaat hebben op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klager vertelt dat er verschillende typen verloven zijn. De fasen 1 tot en met 3 hebben betrekking op vrijheden binnen de kliniek. Vanaf fase 4 gaat het om de bewegingsvrijheid rondom de kliniek en dus buiten op het terrein van de zorgaanbieder. Klager legt uit dat hij zich op dit moment in het gebouw mag bewegen. Hij mag alleen binnen in het gebouw op de afdeling verblijven en zich buiten op de patio begeven. Verschillende afdelingen komen uit op een gezamenlijke patio, waarbij geldt dat die patio onderdeel uitmaakt van het gebouw waar klager verblijft. Klager mag zich niet (ook niet begeleid) bewegen op het terrein van de kliniek. De advocaat geeft aan dat begrijpelijk is dat altijd eerst wordt gekeken hoe het zich begeleid bewegen op het terrein van de kliniek gaat, voordat wordt overgegaan tot onbegeleide vrijheden. Klager zou in dit geval in fase 4a moeten beginnen.

Klager geeft aan dat hij ongeveer zes maanden geleden (nadat de eerste drie maanden van observatie waren geëindigd) gevraagd heeft of hij zich ook buiten op het terrein van de zorgaanbieder mocht begeven. Ondanks dat hij gevraagd heeft om meer vrijheden, heeft hij die niet gekregen. Aanvankelijk is wel aangegeven dat hij meer vrijheden kon krijgen en dat er een verlofopbouwplan geschreven zou worden, maar dat is niet (verder) opgepakt toen hij overgeplaatst werd.

De advocaat voegt daaraan toe dat klager is veroordeeld en dat klager ruim acht jaar gedetineerd is geweest. De VI is verstraft omdat er wachttijden waren. Kijkend naar hoe het klager is vergaan na opname bij de zorgaanbieder dan heeft het gehele traject tot nu toe onzorgvuldig plaatsgevonden. Er is geen dossiervorming en onduidelijk is waarom niet met behandeling kan worden begonnen. Klager erkent zich schuldig te hebben gemaakt aan seksueel misbruik en nu dit vaststaat, kan behandeling gewoon plaatsvinden. Het gaat immers om hetzelfde soort delict. Bovendien is de hoofdreden waardoor vertraging is ontstaan niet gelegen in het handelen van klager, maar zit het hem voornamelijk in de doorstroming. De termijn van drie maanden voor (nadere) observatie hoort klager steeds terug, terwijl hij nauwelijks vrijheden heeft. De mogelijkheid om buiten de afdeling op het terrein te lopen is voor klager zeer belangrijk. Er zijn geen redenen waarom klager dat recht niet zou toekomen, terwijl hij inmiddels bijna 10 maanden die vrijheid niet heeft gehad. Er zijn geen contra-indicaties en het is niet zo dat klager binnen de kliniek bepaald gedrag vertoont op basis waarvan kan worden geoordeeld dat hij zich niet buiten het gebouw op het terrein van de zorgaanbieder mag

bewegen. Klager wenst dan ook zo spoedig mogelijk begeleid toegang te krijgen tot het terrein van de zorgaanbieder.

Toelichting van verweerder

Verweerder heeft tijdens de hoorzitting de volgende toelichting gegeven.

Verweerder vertelt dat om (meer) vrijheden te verkrijgen moet worden voldaan aan een aantal voorwaarden. Er moet dan een adequate risicotaxatie, een goede delictanalyse en een preventief delictsignaleringsplan zijn. Ook dient er goed contact te zijn tussen de patiënt en de sociotherapeuten.

Verweerder geeft aan dat het lastig is om te beoordelen wat er destijds is gebeurd en is aangegeven op de andere afdeling, maar dat het bij de afdeling waar klager nu zit gebruikelijk is om altijd drie maanden te wachten voordat iemand zodanige vrijheden krijgt. Het is niet zo dat in die periode hetgeen al is gedaan geheel opnieuw wordt gedaan. Wel worden de puntjes op de i gezet. De delictanalyse wordt dan opnieuw bekeken en tussen de patiënt en de sociotherapeuten dient een vertrouwensband te worden opgebouwd. Verweerder vertelt dat er in het geval van klager wel vragen zijn over de delicten en dat klager een andere kijk heeft dan de rechter op hoe de zaken zijn verlopen. Hij benadrukt dat de afdeling goed zicht wil krijgen, dat er ook vragen zijn geweest van de sociotherapeuten en dat er voldoende vertrouwen moet zijn om er samen op uit te gaan.

Verweerder geeft met betrekking tot de vrijheden die klager heeft aan dat klager zich binnen de kliniek vrij kan bewegen. Wanneer klager een aanvraag voor meer vrijheden heeft gedaan, moet er een aanzegging komen. Verweerder geeft verder aan dat voor het bewegen op het terrein buiten de kliniek andere regelgeving geldt. Desgevraagd geeft verweerder aan dat hij niet verwacht dat de kans groot is dat klager wegloopt. De sociotherapeuten zijn daar echter wel bang voor. Zij kunnen moeilijk lezen wat er precies in klager omgaat. Verweerder geeft ten slotte aan dat klager inmiddels wel behandelmodules heeft en dat klager arbeidstherapie en andere therapieën volgt.

Beoordeling van de klacht

Op basis van het klachtdossier, de inzage in het behandeldossier en wat op de zitting is besproken, overweegt de klachtencommissie als volgt.

In artikel 9:9, tweede lid van de Wvvgz is de mogelijkheid tot het opleggen van beperkingen in het recht op de bewegingsvrijheid van een patiënt in en rond de accommodatie geregeld. Beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie kunnen door de zorgverantwoordelijke worden opgelegd als:

- a. naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op de bewegingsvrijheid ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van betrokkene; of
- b. dit ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals die in de huisregels is beschreven, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

Het vierde lid van artikel 9:9 van de Wvvgz bepaalt dat op het opleggen van beperkingen in het recht op de bewegingsvrijheid van een patiënt in en rond de accommodatie artikel 8:9 van de Wvvgz van overeenkomstige toepassing. Dat betekent onder meer dat de zorgverantwoordelijke bij een beperking van die bewegingsvrijheid de beslissing daartoe op schrift moet stellen en die beslissing schriftelijk dient te motiveren.

De klachtencommissie stelt op basis van het behandeldossier en hetgeen tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht vast, dat klager inmiddels zo'n negen maanden in zijn recht op bewegingsvrijheid rond het gebouw is beperkt. Klager kan zich wel in het gebouw bewegen, maar mag zich niet (ook niet begeleid) rond het gebouw (namelijk op het terrein) bewegen. De klachtencommissie constateert dat klager in zijn recht op bewegingsvrijheid rond het gebouw is beperkt, maar dat een schriftelijke beslissing daartoe ontbreekt. In zoverre is niet voldaan aan de vereisten die de wetgever in artikel 9:9 en artikel 8:9 van de Wvggz heeft neergelegd. De klacht dient dan ook om een **formele reden gegrond** te worden verklaard.

De klachtencommissie overweegt verder dat niet is gebleken waarom klager zich niet op het terrein van de zorgaanbieder (dus rond het gebouw) mag bewegen. De klachtencommissie begrijpt dat eerst na opname een paar maanden nodig zijn om klager te observeren en een vertrouwensband op te bouwen. In het geval van klager zijn inmiddels echter negen maanden verstreken. Daarnaast blijkt uit het behandeldossier en hetgeen is aangevoerd tijdens de hoorzitting niet dat er redenen zijn om klager zodanig in zijn bewegingsvrijheid te beperken. Er zijn geen contra-indicaties en uit het behandeldossier blijkt niet, zoals klagers advocaat ook heeft aangevoerd, dat klager binnen de kliniek bepaald gedrag vertoont op basis waarvan kan worden geoordeeld dat hij zich niet buiten het gebouw op het terrein mag bewegen. Bij de sociotherapeuten zou de angst leven dat klager wellicht weg zal lopen, maar verweerder heeft tijdens de hoorzitting aangegeven dat hij niet verwacht dat de kans groot is dat klager wegloopt. Gelet op het voorgaande is de klachtencommissie van mening dat de klacht ook om een **inhoudelijke reden gegrond** is.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de Wvggz-klacht over beperking van klagers recht op bewegingsvrijheid rond het gebouw op het GGZ-terrein om een formele reden, maar ook om een inhoudelijke reden **gegrond**.

De beslissing is genomen op 31 oktober 2023 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en mevrouw R. Gros, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. C. Veen.

De beslissing is op 1 november 2023 telefonisch aan klager en aan zijn advocaat en verweerder meegedeeld. Op 1 november 2023 is een verkorte beslissing verstuurd. Klager, zijn advocaat en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de verkorte beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 6 november 2023 verstuurd aan klager, zijn advocaat, verweerder(s), directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.